

Židé v Mnichově Hradišti

Pracovní list pro 2. stupeň ZŠ a víceletá G

Co vás při přečtení nadpisu tohoto pracovního listu napadá?

.....

Proč se budeme tomuto tématu věnovat?

.....

Kam byste se vydali, kdybyste se o tom, jak se v Mnichově Hradišti žilo židovské komunitě, chtěli více dozvědět?

.....

1. Nejdříve se pustíme do čtení. Přečtěte si následující text.

Židé jsou semitským národem pocházejícím z oblasti Blízkého východu. Kromě označení Židé jsou nazýváni též jako Izrael nebo Synové Izraele, Izraelité. Nejstarší záznamy o existenci izraelského národa spadají do 2. tisíciletí př. n. l. Na území dnešních Čech a Moravy žijí téměř dva tisíce let. ... V Mnichově Hradišti žili Židé údajně od konce 15. století, jistě jsou doloženi od poloviny 16. století. V polovině 17. století tu podle záznamů žilo kolem sedmi židovských rodin, židovská náboženská obec tu existovala od 17. století do druhé světové války.

(Zdroje: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDid%C3%A9> Blanka Rozkošná: Židé v Mnichově Hradišti a okolí, Praha 2011)

Rozhodněte se, zda jsou následující tvrzení správná.

Izraelité je označení pro příslušníky židovského národa.	ANO	NE
Písemné záznamy o izraelském národu existují minimálně čtyři tisíce let.	ANO	NE
Židovská obec v Mnichově Hradišti existovala přibližně tři století.	ANO	NE

2) Přečtěte si následující pojmy, které souvisejí s židovskou historií, kulturou a tradicemi.

1) ghetto, 2) židovská obec, 3) synagoga, 4) kantor, 5) rabín, 6) tóra, 7) pesah

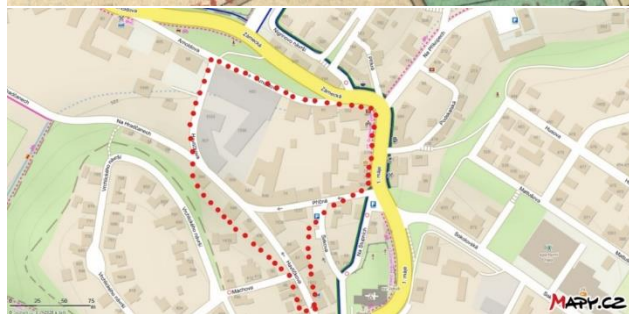
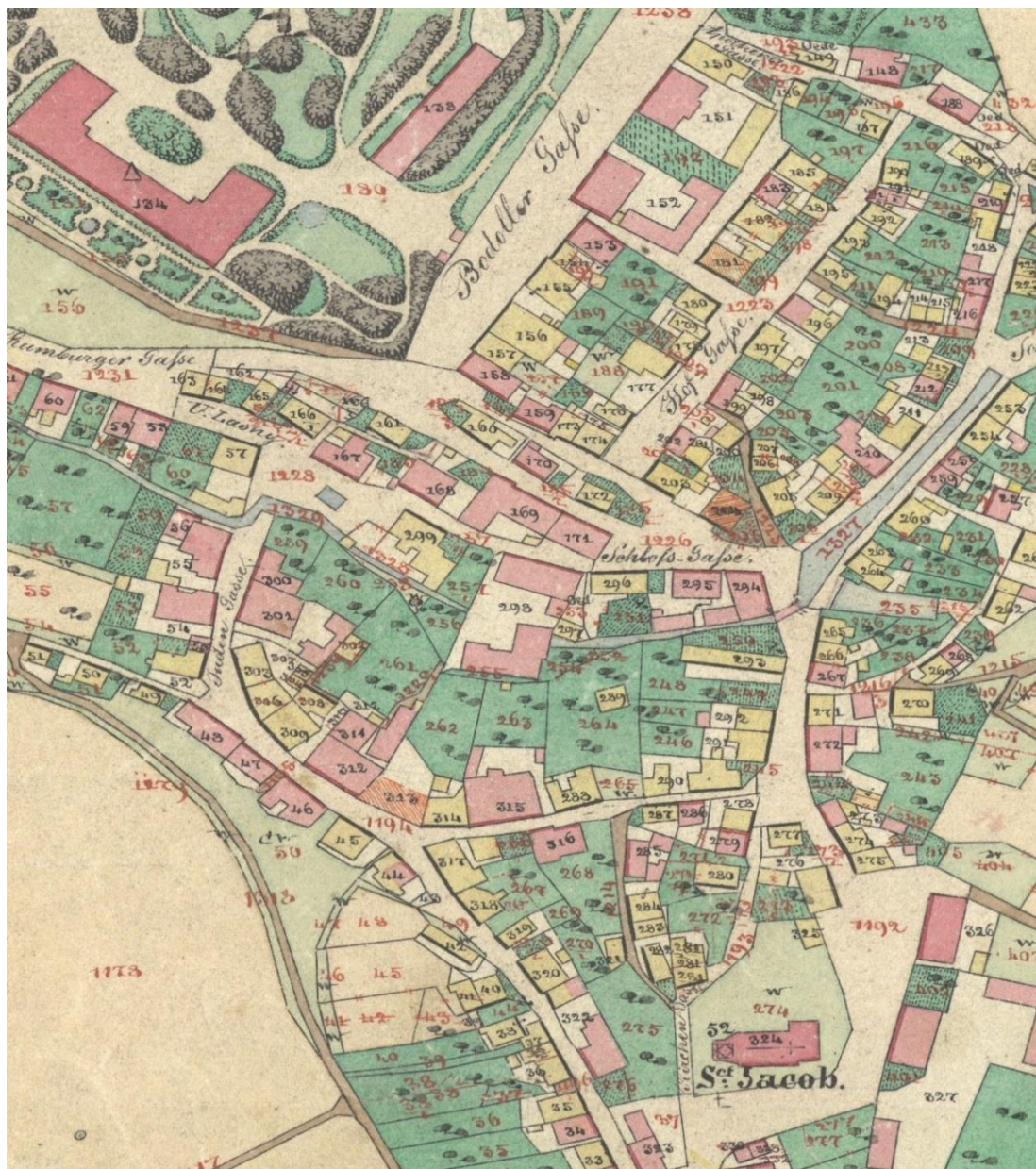
Nyní přiřadte k pojům charakteristiky, které je vystihují:

- A) židovský svátek,
- B) část města vyhrazená pro Židy (dobrovolně či nedobrovolně),
- C) hebrejský název pro Pět knih Mojžíšových,
- D) učitel, duchovní vůdce židovské obce,
- E) osoba, která v synagoze vede modlitby,
- F) komunita sdružující občany židovského vyznání,
- G) židovská modlitebna.

3. Pustíme se do práce s mapami.

a) Větší mapa (katastrální) pochází z roku 1842. Pokuste se do ní zaznamenat přibližnou hranici židovské čtvrti. Pomůže vám menší (spodní) mapa, která zachycuje současný stav a ve které jsou přibližné hranice vyznačené.

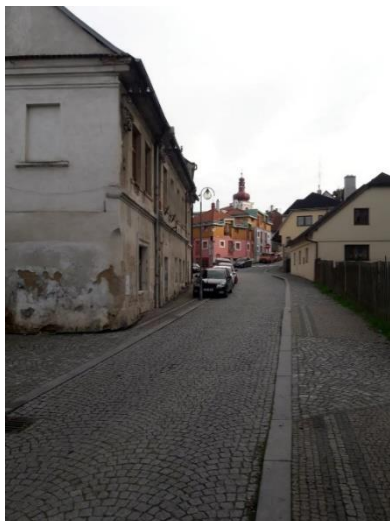
b) Zkuste v katastrální mapě najít a zakreslit i jiné významné objekty města.

Zapište si, co do mapy zakreslujete:

c) Zahrajte si na překladatele a zkuste přeložit názvy ulic v blízkosti židovské čtvrti.

Název ulice zapsaný v katastrální mapě	Současný název ulice

4. Podívejte se na následující fotografie. Vlevo je zachycen současný stav místa, kde se nacházela židovská čtvrť. Vpravo je stav ze dvacátých let 20. století, kdy zde několik židovských rodin žilo.

Obě fotografie porovnejte, napište rozdíly a podobnosti, které vás mezi oběma fotografiemi napadnou.

V čem se místo zachycené na fotografiích liší?

Co je na fotografiích podobné?

Jak tuto proměnu vnímáte?

Co mělo podle vás vliv na změny, které se staly?

5. Následující úryvky z odborných knih, prací a kronik zachycují události, které se týkají historie Židů v našem městě. Pokuste se je chronologicky seřadit: zkuste odhadnout, která událost se odehrála jako první, co následovalo...

A) „Kompertova továrna na výrobu obuvi se rozšiřovala i stavebně. Poslední přístavba k tovární hale byla dokončena ještě téhož roku. Jenže polovina třicátých let nepřinesla další rozvoj, nýbrž konec. Stejně jako mnoho dalších vývozních podniků byla továrna silně poškozena hospodářskou krizí, zastavila výrobu, nakonec se ukázalo, že definitivně.“

B) „V místopisu města z tohoto roku je uvedeno, že v kopci pod kostelem je jeden židovský dvorec. V tomto století tu žilo kolem sedmi židovských rodin, které si platily rabína nebo kantora. V této době tvořili Židé dvě procenta všech obyvatel města.“

C) „Tohoto dne bylo Židům zakázáno navštěvovat sportovní podniky. Pokud bylo pořádání podniku plakátováno, oznámeno v tisku apod., byli pořadatelé povinni uvést, že Židé nemají na podnik přístup. V tento čas byla ve vlastnictví Židů řada domů, další tu bydleli v nájmu. Vzhledem ke snaze Němců zajistit židovský majetek se nám dochoval z té doby soupis židovských domů a bytů.“

D) „V tomto roce ve městě bydlelo patnáct židovských rodin, 177 Židů, mimo jiné to byli dva obchodníci se železem, doktor medicíny, dva krejčí, tkadlec, dva továrníci, dále cukrář, kartonážník, obchodník střížním zbožím, soukromý učitel a dva zlatníci.“

První událost.....

Co se stalo?

Kdy se to asi stalo?

Druhá událost.....

Co se stalo?

Kdy se to asi stalo?

Třetí událost.....

Co se stalo?

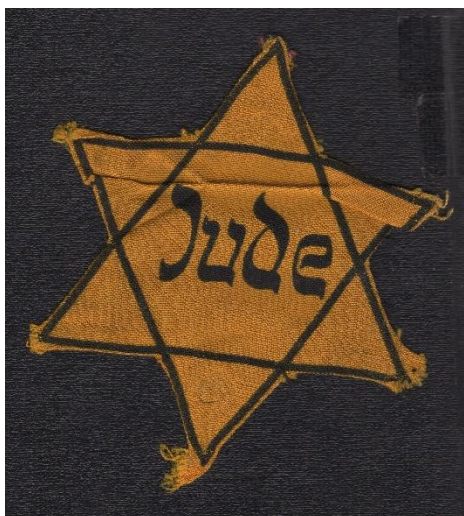
Kdy se to asi stalo?

Čtvrtá událost.....

Co se stalo?

Kdy se to asi stalo?

6. Čekají na vás opět fotografie. Tyto nám přibližují období mezi světovými válkami a na začátku druhé světové války. Ukazují část historie židovské čtvrti v našem městě v dané době. Co podle vás fotografie zobrazují?

Jednou větou shrňte, co fotografie o životě v dané době vypovídají:

7. V Mnichově Hradišti existoval až do roku 1983 i židovský hřbitov. Víte, kde se nalézal? Pokud ano, zkuste místo popsat:

Jednalo se o vyvýšené místo nad řekou Jizerou. Zkuste v mapě z osmdesátých let 18. století najít místo, kde se hřbitov nacházel. (Je označen malým německým nápisem.)

Jak se tato část města dnes jmenuje?.....

Jakou podobu místo dnes má?

Jak by se podle vás toto místo mělo změnit?

Reflexe

Dopíšte otevřené věty:

Po dokončení pracovního listu mě napadá.....

.....

Nejpodstatnějším zjištěním je pro mě.....

.....

Ještě bych se potřeboval zeptat na.....

.....

Vidím tu souvislost s.....

.....

Myslím, že by bylo dobré, kdyby.....

.....

Zdroje:

Altman, J.: Kompertovka neboli ševcárna a Mnichovo Hradiště. Od Ještěda k Troskám: vlastivědný sborník Českého ráje a Podještědí. Turnov: Občanské sdružení Pamět Českého ráje a Podještědí, 2016, 244 s., roč. 23 (39), č. 1, s. 41–48.

Materiály Muzea města Mnichovo Hradiště.

Pařík, V.: Židé v Mnichově Hradišti. 30. léta 20. století, strojopis.

Rozkošná, B.: Židé v Mnichově Hradišti a okolí. Praha 2011.

Židé (on-line), poslední aktualizace 8. června 2020 13:38 (cit. 26. 10. 2020), Wikipedie.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDid%C3%A9>

Řešení pracovního listu

1) ano, ne, ano

2) 1B, 2F, 3G, 4E, 5D, 6C, 7A

3) c) Juden Gasse (Židovská ulice), dnes Havlíčkova

Schloss Gasse (Zámecká ulice), dnes Zámecká

5) B začátek a podstatná část 17. století

D přibližně první třetina 19. století, citace odpovídá roku 1826

A třicátá léta 20. století

C rok 1940

6)

- reklama místní firmy Kompert na výrobu obuvi (firma sídlila v židovské čtvrti)
- reklamní leták na leštící pastu na obuv, vyráběnou taktéž v Mnichově Hradišti
- židovská hvězda, povinná nosit v době existence Protektorátu Čechy a Morava (1939–1945)
- jedno z nařízení uplatňované proti Židům ve stejné době

7)

- v blízkosti ulice Na Kamenci
- na náhrobku v první řadě vpravo je dobře čitelné jméno Lazar Hahn

Materiál vznikl v rámci projektu MAP II Mnichovohradištsko ve spolupráci s učiteli Gymnázia Mnichovo Hradiště a Muzeem města Mnichovo Hradiště.

Registrační číslo projektu CZ 02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009138.

Realizátorem projektu je město Mnichovo Hradiště.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MUZEUM
města
MNICHOVO
HRADIŠTĚ

